

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Travanj 2016.

**HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
SLUŽBA ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Zagreb, Rockefellerova 7.**

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

Autor

Dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.
specijalist javnog zdravstva, znanstveni suradnik

Suradnici:

Vesna Štefančić, dr. med.
Martina Ivanić, bacc. med. techn.
Natalie-Tanja Petreski
Nada Radoš
Manuela Radošević
Zlata Vejzović

Zagreb, travanj 2016. godine

UVOD	5
IZVORI PODATAKA.....	5
1. REPUBLIKA HRVATSKA	6
1.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	6
1.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	8
2. BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA	10
2.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	10
2.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	11
3. BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	12
3.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	12
3.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	13
4. DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA	14
4.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	14
4.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	15
5. GRAD ZAGREB	16
5.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	16
5.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	17
6. ISTARSKA ŽUPANIJA	18
6.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	18
6.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	19
7. KARLOVAČKA ŽUPANIJA	20
7.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	20
7.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	21
8. KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA	22
8.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	22
8.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	23
9. KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA	24
9.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	24
9.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	25
10. LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA	26
10.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	26
10.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	27
11. MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	28
11.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	28
11.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	29
12. OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA	30
12.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	30
12.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	31
13. POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	32
13.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	32
13.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	33
14. PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA	34
14.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	34
14.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	35
15. SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	36
15.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	36
15.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	37
16. SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA	38
16.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	38
16.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	39
17. ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA	40
17.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	40
17.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	41
18. VARAŽDINSKA ŽUPANIJA	42
18.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	42
18.2. VRSTE OŠTEĆENJA.....	43

19. VIROVITIČKO-PODRAVSKA ŹUPANIJA	44
19.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	44
19.2. VRSTE OŐTEĆENJA	45
20. VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŹUPANIJA	46
20.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	46
20.2. VRSTE OŐTEĆENJA	47
21. ZADARSKA ŹUPANIJA	48
21.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	48
21.2. VRSTE OŐTEĆENJA	49
22. ZAGREBAČKA ŹUPANIJA	50
22.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	50
22.2. VRSTE OŐTEĆENJA	51
23. PARAMETRI O DJECI S INVALIDITETOM I VEĆIM TEŐKOĆAMA U RAZVOJU, DO NAVRŐENE 18 GODINE ŹIVOTA	52

Uvod

Prema procjenama UN problem invalidnosti je mnogo rašireniji nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri invalid. Raspolaganje odgovarajućim podacima o dizabilitetu – invaliditetu preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Uostalom, unapređenje razine zdravlja pučanstva ima za cilj i dodavanje života godinama, odnosno povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta. Hrvatska je prepoznajući taj problem donijela Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. Registar se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a počeo je s radom 2002. godine. **Prema navedenom Zakonu invaliditet je trajno ograničenje, smanjenje ili gubitak sposobnosti (koje proizlazi iz oštećenja zdravlja) neke fizičke aktivnosti ili psihičke funkcije primjerene životnoj dobi osobe i odnosi se na sposobnosti, u obliku složenih aktivnosti i ponašanja, koje su općenito prihvaćene kao bitni sastojci svakodnevnog života.**

Izvori podataka

Podaci se u Registar prikupljaju iz:

a) *Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje*

Registar preuzima kvartalno podatke od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u elektronskom obliku.

b) *Ministarstva branitelja*

Registar preuzima kvartalno podatke Ministarstva obitelji u elektronskom obliku.

c) *Socijalne skrbi*

Centri za socijalnu skrb općina dostavljaju preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" prvostupanijskih tijela vještačenja.

d) *Ministarstvo socijalne politike i mladih* dostavlja preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" Drugostupanijskog tijela vještačenja. Ministarstvo branitelja u suradnji sa županijskim uredima za rad, zdravstvo i socijalnu skrb, za ratne vojne invalide II. Svjetskog rata, za osobe nastradale na služenju vojnog roka od 15. svibnja 1945. do 17. kolovoza 1990., mirnodopske i civilne invalide iz Domovinskog rata, II. Svjetskog rata i poraća, o kojima vodi evidenciju, dostavlja preslike obrazaca «Nalaz i mišljenje» Drugostupanijske liječničke komisije za pregled osoba obuhvaćenih Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata te konačno rješenje o priznatom statusu.

e) *Prosvjete*

Županijski uredi za obrazovanje dostavljaju presliku rješenja o primjerenom obliku školovanja. Liječnici u povjerenstvu za utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta u sustavu školstva prijavu vrše na obrascu "Obrazac o invaliditetu". Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta dostavlja presliku Drugostupanijskog tijela vještačenja o primjerenom obliku školovanja.

f) *Zdravstva*

Primarna zdravstvena zaštita i specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita prijavu dostavljaju na Obrascu o invaliditetu koji je propisan Pravilnikom o obrascu za dostavljanje podataka Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN br. 07/02.) Hrvatski zavod za javno zdravstvo (Služba za socijalnu medicinu) dostavlja godišnju bazu podataka hospitalizacija i bazu podataka o umrlima.

g) *Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture*

Temeljem čl. 6 st. 2. Pravilnika o znaku pristupačnosti ("Narodne novine", br. 16/05), nadležna tijela državne uprave dostavljaju kopije rješenja o znaku pristupačnosti Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom. Temeljem Pravilnika o postupku i načinu ostvarivanja prava na oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine ("Narodne novine", br. 143/06), nadležno ministarstvo dostavlja kopije rješenja o oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom.

Do 01.03.2016. u Hrvatski registar o osobama s invaliditetom pristiglo je 1.093.408 različitih nalaza i rješenja za osobe s invaliditetom. Ovogodišnje izvješće o osobama s invaliditetom sadrži prikaze općih sociodemografskih parametara te podatke o vrstama oštećenja za RH te za svaku županiju zasebno. Sve obrade iz ovog izvještaja rađene su sa stanjem na dan 14.03.2016. Važno je ovdje istaći i metodologiju izračuna prevalencija. Za izračun prevalencije invaliditeta u RH i po županijama korišteni su parametri Registra osoba s invaliditetom te najnoviji službeni rezultati Popisa stanovništva iz 2011. godine.

1. Republika Hrvatska

1.1. Opći sociodemografski podaci

U Hrvatskoj, stanje na dan 14.03.2016., živi 511094 osoba s invaliditetom od čega su 307505 muški (60%) i 203589 žene (40%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 11,9% ukupnog stanovništva RH (tablica 2.)- *vidi napomenu o načinu izračuna prevalencije ispod tablice 2.* Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 252143 (49%), je u radno aktivnoj dobi, 19-64 godina, dok je u dobnoj skupini 65+ 216526 (43%) osoba (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan i u dječjoj dobi, 0-19 godina, i to u udjelu od 8%. Najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko-dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 29% od ukupnog broja osoba s invaliditetom (Tablica 1.), no ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije dolazimo do podatka da je najveći udio u Krapinsko-zagorskoj s time da je najviša prevalencija u dječjoj dobi u Koprivničko-križevačkoj županiji, dok je u Krapinsko-zagorskoj županiji najveća prevalencija u radno aktivnoj i dobi iznad 65 godina (tablica 2). Registar sadrži funkcionalnost bilježenja novo registriranih osoba s invaliditetom tako da je u periodu od 2008-2013. zabilježena slijedeća distribucija registracije osoba s invaliditetom: 2008. – 32 804; 2009.- 32 588; 2010. – 24 469; 2011. – 17 114; 2012. – 14 634; 2013. – 14 334.

Tablica 1. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, županijama prebivališta te dobnim skupinama

ŽUPANIJA PREBIVALIŠTA	Dobne skupine						Ukupno
	0-19		20-64		65+		
	m	ž	m	ž	m	ž	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	863	566	4361	2164	2560	3634	14148
BRODSKO-POSAVSKA	870	558	7100	2243	3156	3097	17024
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	580	375	4237	1808	2235	1829	11064
GRAD ZAGREB	6430	3719	23989	16504	17866	21752	90260
ISTARSKA	910	519	4115	2329	2712	2547	13132
KARLOVAČKA	395	220	5142	2034	3072	4115	14978
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	1147	707	3740	1956	1863	2142	11555
KRAPINSKO-ZAGORSKA	1003	613	5650	3646	3951	4272	19135
LIČKO-SENJSKA	204	129	2214	672	1359	1149	5727
MEĐIMURSKA	1121	782	2671	1827	1512	1953	9866
OSJEČKO-BARANJSKA	1689	1167	12900	4874	5704	5730	32064
POŽEŠKO-SLAVONSKA	385	276	3542	1393	1952	1736	9284
PRIMORSKO-GORANSKA	1358	720	6256	3755	5331	6527	23947
SISAČKO-MOSLAVAČKA	921	520	7402	2459	4307	3739	19348
SPLITSKO-DALMATINSKA	2903	1842	19694	9412	11545	12172	57568
ŠIBENSKO-KNINSKA	480	296	5117	1776	3424	3400	14493
VARAŽDINSKA	972	590	5459	3318	3657	4928	18924
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	345	221	4053	1481	1789	1960	9849
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	949	646	7730	2696	3639	3110	18770
ZADARSKA	634	337	5908	1953	3536	2724	15092
ZAGREBAČKA	2097	1212	10016	5383	6105	5194	30007
Nespecificirano	95	59	19279	7885	19304	8237	54859
Ukupno	26351	16074	170575	81568	110579	105947	511094

Napomena:

1. obradu podataka moguća je i po petogodišnjim dobnim skupinama
2. Nespecificirano – županija prebivališta nije navedena ili mjesto prebivališta nije u službenom šifrniku naselja

Tablica 2. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama - prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika

Županija prebivališta	Prevalencija invaliditeta (%)	Prevalencij invaliditeta u dobnj skupini 0-19 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 20-64 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 65+ (%)
KRAPINSKO-ZAGORSKA	14,4	5,8	11,4	35,1
ŠIBENSKO-KNINSKA	13,3	3,6	10,8	28,6
SPLITSKO-DALMATINSKA	12,7	4,6	10,5	31,4
POŽEŠKO-SLAVONSKA	11,9	3,6	10,9	26,3
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	11,8	5,5	9,1	28,1
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	11,6	3	10,8	25,8
KARLOVAČKA	11,6	2,6	9,2	29
GRAD ZAGREB	11,4	6,5	8,2	29
LIČKO-SENJSKA	11,2	3,5	10	19,9
SISAČKO-MOSLAVAČKA	11,2	4,2	9,5	23,9
VARAŽDINSKA	10,8	4,2	8,1	29
BRODSKO-POSAVSKA	10,7	3,8	10,1	22,5
OSJEČKO-BARANJSKA	10,5	4,4	9,5	22,2
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	10,5	3,8	9,8	22
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	10	7,4	8,1	19,5
ZAGREBAČKA	9,4	4,7	7,8	22,4
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	9	3,5	8,2	18,6
ZADARSKA	8,9	2,6	7,7	19,9
MEĐIMURSKA	8,7	7,3	6,4	19,5
PRIMORSKO-GORANSKA	8,1	4,1	5,3	21,2
ISTARSKA	6,3	3,8	4,9	14
Republika Hrvatska	11,9	4,7	8,6	24,9

Napomena:

- za izračun ukupne prevalencije u RH, prevalencije po županijama te prevalencije po dobnim skupinama korišteni su podaci iz tablice 1. ovoga biltena te rezultati Popisa stanovništva iz 2011.

Oko 63% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 28% ima srednju stručnu spremu dok je 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje zabilježeno je kod 6% osoba s invaliditetom. Prema podacima Očevidnika, u RH je 20193 zaposlenih osoba s invaliditetom s 51% udjelom muških i 49% udjelom ženskih osoba pri čemu 13009 osoba s invaliditetom zadovoljava kriterije Pravilnika o očevidniku (NN 44/14 i 97/14) i poslodavac ih može računati u kvoti. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. Oko 0,5% ima udomitelja ili skrbnika, a 2906 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 58% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60. Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Registar osoba s invaliditetom pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 40589 osoba s time da je veći broj muških osoba (64%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 134926 osobe s invaliditetom, oko 26% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U RH živi 60039 branitelja s invaliditetom od kojih 59184 ostvaruje odgovarajuća novčana prava temeljem invaliditeta. Zabilježeno je i 7683 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 3).

Tablica 3. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	313848
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	134926
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	60039
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	40589
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	7683
Ukupno	557085

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

1.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U RH 29,5 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 4).

Tablica 4. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	150562	29,5	35
duševni poremećaji	128741	25,2	30
oštećenje drugih organa	117841	23,1	28
oštećenje središnjeg živčanog sustava	93009	18,2	22
intelektualna oštećenja	24565	4,8	6
oštećenje glasovno govorne komunikacije	22598	4,4	5
oštećenje vida	17356	3,4	4
oštećenje sluha	13392	2,6	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	12314	2,4	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	10040	2	2
autizam	1855	0,4	0,4
višestruka oštećenja	150558	29,5	35

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok su najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u RH je oko 2,3% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 10324 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 851 branitelj Domovinskog rata dok ih 535 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 5. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 5. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	24920
F20, F22, F25	Psihoze	14653
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	3691
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	1855
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	264
G12	Spinalna mišićna atrofija	290
G71	Mišićna distrofija	543
G80	Infantilna cerebralna paraliza	5038
G82	Para i tetraplegija	5463
H54.0	Sljepoća na oba oka	3329
H91.93	Gluhoća*	2846
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	1137
Q90	Down sindrom	1602
S48	Amputacija obje nadlaktice	118
S58	Amputacija obje podlaktice	20
S68	Amputacija obje šake	10
S78	Amputacija obje natkoljenice	91
S88	Amputacija obje potkoljenice	243
S98	Amputacija oba stopala	42
G35	Multipla skleroza	2102

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

2. Bjelovarsko-bilogorska županija

2.1. Opći sociodemografski podaci

U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 14148 osoba s invaliditetom od čega su 7784 muški (55%) i 6364 žene (45%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,8% ukupnog stanovništva Bjelovarsko-bilogorske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6525 (46%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u 10% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Bjelovarsko-bilogorska županija nešto ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju, a iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, radno aktivnoj dobi i dobnu skupinu 65+ (tablica 2.).

Oko 77% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 15% ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 7% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78%) žive u obitelji dok ih oko 19% živi samo. Oko 0,9% ima udomitelja ili skrbnika, a 115 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 27% osoba s invaliditetom. Oko 57% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Bjelovarsko-bilogorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1652 osobe s većim brojem muških osoba (61%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6055 osoba s invaliditetom, oko 43% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji živi 1497 branitelja s invaliditetom te 216 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 6).

Tablica 6. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Bjelovarsko-bilogorske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6321
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6055
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1652
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1497
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	216
Ukupno	15741

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

2.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Bjelovarsko-bilogorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji 38,5% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 7).

Tablica 7. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5496	38,8	46
oštećenje drugih organa	3655	25,8	31
duševni poremećaji	3342	23,6	28
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2461	17,4	21
intelektualna oštećenja	1222	8,6	10
oštećenje glasovno govorne komunikacije	813	5,7	7
oštećenje vida	565	4	5
oštećenje sluha	464	3,3	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	431	3	4
prirođene anomalije i kromosomopatije	316	2,2	3
autizam	35	0,3	0,3
višestruka oštećenja	5450	38,5	46

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji je 1,9%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega su 243 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 20 branitelja Domovinskog rata dok ih 12 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 8. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 8. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	665
F20, F22, F25	Psihoze	317
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	135
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	35
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	10
G71	Mišićna distrofija	21
G80	Infantilna cerebralna paraliza	156
G82	Para i tetraplegija	159
H54.0	Sljepoća na oba oka	110
H91.93	Gluhoća	106
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	36
Q90	Down sindrom	34
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	4
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	45

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

3. Brodsko-posavska županija

3.1. Opći sociodemografski podaci

U Brodsko-posavskoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 17024 osoba s invaliditetom od čega su 11126 muški (65%) i 5898 žene (35%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,7% ukupnog stanovništva Brodsko-posavske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9343 (55%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Brodsko-posavska županija ispod prosjeka za ukupnu te prevalencije u dječjoj i za dob stariju od 65 godina, dok je u radno aktivnoj dobi iznad prosjeka (tablica 2).

68% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 25% ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82%) žive u obitelji dok ih oko 16% živi samo. Oko 0,5% ima udomitelja ili skrbnika dok 75 osoba s invaliditetom boravi u nekoj od ustanova. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 47% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Brodsko-posavske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1306 osoba s time da je veći broj muških osoba (62%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6205 osoba s invaliditetom, oko 36% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Brodsko-posavskoj županiji živi 3599 branitelja s invaliditetom te 331 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 9).

Tablica 9. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Brodsko-posavske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	7718
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6205
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	3599
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1306
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	331
Ukupno	19159

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

3.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Brodsko-posavske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Brodsko-posavskoj županiji 36,9 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 10).

Tablica 10. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5670	33,3	36
oštećenje drugih organa	4275	25,1	27
duševni poremećaji	3882	22,8	24
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2854	16,8	18
intelektualna oštećenja	1385	8,1	9
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1098	6,4	7
oštećenje vida	753	4,4	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	726	4,3	5
oštećenje sluha	652	3,8	4
prirođene anomalije i kromosomopatije	392	2,3	3
autizam	114	0,7	0,7
višestruka oštećenja	6274	36,9	40

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka u Brodsko-posavskoj županiji je oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 303 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 62 branitelja Domovinskog rata dok ih 19 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 11. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 11. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	819
F20, F22, F25	Psihoze	464
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	130
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	114
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	12
G12	Spinalna mišićna atrofija	13
G71	Mišićna distrofija	21
G80	Infantilna cerebralna paraliza	201
G82	Para i tetraplegija	245
H54.0	Sljepoća na oba oka	162
H91.93	Gluhoća*	146
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	47
Q90	Down sindrom	69
S48	Amputacija obje nadlaktice	4
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	9
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	68

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

4. Dubrovačko-neretvanska županija

4.1. Opći sociodemografski podaci

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 11064 osoba s invaliditetom od čega su 7052 muški (64%) i 4012 žene (36%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9% ukupnog stanovništva Dubrovačko-neretvanske županije (tablica 2)*. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6045 (55%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 9% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Dubrovačko-neretvanska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju po svim navedenim dobnim skupinama, naročito za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prema dostupnim podacima o obrazovanju 55% osoba s invaliditetom nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 37% ima srednju stručnu spremu dok je 4% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (84%) žive u obitelji dok ih 14% živi samo, a 0,3% ih ima udomitelja ili skrbnika. U nekoj od ustanova boravi 66 osoba s invaliditetom. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 12% osoba s invaliditetom. Oko 70% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Dubrovačko-neretvanske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 680 osoba s time da je veći broj muških osoba (61%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3565 osoba s invaliditetom, oko 32% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Dubrovačko-neretvanskoj županiji živi 2105 branitelja s invaliditetom te 268 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 12).

Tablica 12. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Dubrovačko-neretvanske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	5683
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3565
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2105
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	680
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	268
Ukupno	12301

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

4.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko-neretvanske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Dubrovačko-neretvanskoj županiji 29,7 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 13).

Tablica 13. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	2787	25,2	23
oštećenje lokomotornog sustava	2751	24,9	22
oštećenje drugih organa	2682	24,2	22
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1664	15	14
intelektualna oštećenja	562	5,1	5
oštećenje glasovno govorne komunikacije	528	4,8	4
oštećenje vida	473	4,3	4
oštećenje sluha	323	2,9	3
prirodne anomalije i kromosopatije	306	2,8	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	298	2,7	2
autizam	59	0,5	0,5
višestruka oštećenja	3281	29,7	27

Najčešći uzroci oštećenja duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres te somatoformnih poremećaja (F40-F48), dok su najčešći uzroci lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postojeće za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Dubrovačko-neretvanskoj županiji je oko 2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 218 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 20 branitelja Domovinskog rata dok ih 16 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 14. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 14. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	504
F20, F22, F25	Psihoze	475
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	140
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	59
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	6
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	13
G80	Infantilna cerebralna paraliza	174
G82	Para i tetraplegija	172
H54.0	Sljepoća na oba oka	106
H91.93	Gluhoća*	69
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	34
Q90	Down sindrom	53
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
G35	Multipla skleroza	41

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

5. Grad Zagreb

5.1. Opći sociodemografski podaci

U Gradu Zagrebu, stanje na dan 14.03.2016., živi 90260 osoba s invaliditetom od čega su 48285 muški (53%) i 41975 žene (47%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 40493 (45%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u 11% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Grad Zagreb ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u radno aktivnoj dobi, a iznad prosjeka za prevalencije u dobnim skupinama 0-19 i 65+ (tablica 2).

Prema dostupnim podacima o obrazovanju 47% osoba s invaliditetom nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 38% ima srednju stručnu spremu dok je 7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 8% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (81%) žive u obitelji dok ih oko 14% živi samo, a 0,5% ima udomitelja ili skrbnika. 725 osoba s invaliditetom boravi u ustanovama. U Gradu Zagrebu je 34 beskućnika koji su osobe s invaliditetom. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 65% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Grada Zagreba, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 9691 osoba s time da je veći broj muških osoba (65%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije i te specifične teškoće u učenju, najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 19160 osoba s invaliditetom, oko 21% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Gradu Zagrebu živi 7369 branitelja s invaliditetom te 1054 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 15).

Tablica 15. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Grada Zagreb, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	59905
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	19160
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	9691
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	7369
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	1054
Ukupno	97179

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

5.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Grada Zagreba, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja središnjeg živčanog sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Gradu Zagrebu 27,1% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 16.).

Tablica 16. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje središnjeg živčanog sustava	25289	28	32
oštećenje lokomotornog sustava	24802	27,5	31
duševni poremećaji	18547	20,5	23
oštećenje drugih organa	16365	18,1	21
oštećenje glasovno govorne komunikacije	4050	4,5	5
intelektualna oštećenja	3449	3,8	4
prirodne anomalije i kromosopatije	2106	2,3	3
oštećenje vida	1971	2,2	3
oštećenje sluha	1784	2	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	1288	1,4	1
autizam	453	0,5	0,6
višestruka oštećenja	24456	27,1	31

Najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju su potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervikalne regije nakon prijeloma trupa kralješka te potpuni gubitak funkcije jednog segmenta lumbalne i torakalne regije, dok su najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Gradu Zagrebu 2,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 1881 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 190 branitelja Domovinskog rata dok ih 89 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 17. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 17. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	3762
F20, F22, F25	Psihoze	2585
F72, F73, F78.4	Teške i duboke intelektualne teškoće	534
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	453
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	45
G12	Spinalna mišićna atrofija	59
G71	Mišićna distrofija	96
G80	Infantilna cerebralna paraliza	1008
G82	Para i tetraplegija	813
H54.0	Sljepoća na oba oka	413
H91.93	Gluhoća	471
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	114
Q90	Down sindrom	333
S48	Amputacija obje nadlaktice	24
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	23
S88	Amputacija obje potkoljenice	36
S98	Amputacija oba stopala	6
G35	Multipla skleroza	408

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

6. Istarska županija

6.1. Opći sociodemografski podaci

U Istarskoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 13132 osobe s invaliditetom od čega su 7737 muški (59%) i 5395 žene (41%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 6,3% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6444 (49%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 11% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da Istarska županija ima, u odnosu na ostale županije, najmanji udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te da je ispod prosjeka za prevalencije u svim navedenim dobnim skupinama (tablica 2).

Oko 54% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 33% ima srednju stručnu spremu dok je 4% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 9% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (83%) žive u obitelji dok ih oko 15% živi samo. 0,2% ima udomitelja ili skrbnika dok 72 osobe borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 58% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Istarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1314 osoba s time da je veći broj muških osoba (65%). Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju su najčešći specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4031 osoba s invaliditetom, oko 31% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Istarskoj županiji živi 680 branitelj s invaliditetom te 292 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 18).

Tablica 18. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Istarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	7988
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4031
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1314
Ministarstvo obitelji, branitelja i međug.en.solid. (branitelja domovinskog rata)	680
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	292
Ukupno	14305

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

6.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Istarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Istarskoj županiji 32,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 19).

Tablica 19. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	3781	28,7	18
oštećenje lokomotornog sustava	3445	26,2	17
duševni poremećaji	2723	20,7	13
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2040	15,5	10
oštećenje govorno glasovne komunikacije	804	6,1	4
intelektualna oštećenja	759	5,8	4
oštećenje vida	592	4,5	3
prirodne anomalije i kromosopatije	412	3,1	2
oštećenje sluha	368	2,8	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	344	2,6	2
autizam	103	0,8	0,5
višestruka oštećenja	4317	32,9	21

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Istarskoj županiji oko 2,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 278 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 22 branitelja Domovinskog rata dok ih također 21 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 20. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 20. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	454
F20, F22, F25	Psihoze	478
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	89
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	103
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	6
G12	Spinalna mišićna atrofija	18
G71	Mišićna distrofija	27
G80	Infantilna cerebralna paraliza	164
G82	Para i tetraplegija	181
H54.0	Sljepoća na oba oka	119
H91.93	Gluhoća*	71
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	41
Q90	Down sindrom	53
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	4
G35	Multipla skleroza	104

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

7. Karlovačka županija

7.1. Opći sociodemografski podaci

U Karlovačkoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 14978 osoba s invaliditetom od čega su 8609 muški (57%) i 6369 žene (43%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,6% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7187 (48%), je u dobnoj skupini 65+ (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 4% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Karlovačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju invaliditeta u RH, kao i za dobnu skupinu 0-19, dok je za radno-aktivnu i dobnu skupinu 65+ iznad prosjeka (tablica 2).

72% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 21% ima srednju stručnu spremu dok je 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (76%) žive u obitelji dok ih čak oko 22% živi samo. 0,5% ima udomitelja ili skrbnika, a 110 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 21% osoba s invaliditetom. Oko 64% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Iz Karlovačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 504 osobe s time da je veći broj muških osoba (63%). Intelektualna oštećenja s 54% udjelom lakog intelektualnog oštećenja najčešći je specificirani uzrok koji određuje potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. Najveći broj, 6687 osoba s invaliditetom (45% od ukupnog broja) vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Karlovačkoj županiji živi 2688 branitelja s invaliditetom te 479 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 21).

Tablica 21. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Karlovačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6687
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6435
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2688
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	504
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	479
Ukupno	16793

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

7.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Karlovačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Karlovačkoj županiji 41,6% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 22).

Tablica 22. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5916	39,5	46
oštećenje drugih organa	5258	35,1	41
duševni poremećaji	4322	28,9	34
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2620	17,5	20
oštećenje vida	1166	7,8	9
intelektualna oštećenja	758	5,1	6
oštećenje sluha	640	4,3	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	546	3,6	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	361	2,4	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	272	1,8	2
autizam	33	0,2	0,3
višestruka oštećenja	6229	41,6	48

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Karlovačkoj županiji oko 1,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 183 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 42 branitelja Domovinskog rata dok ih 23 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 23. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 23. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1250
F20, F22, F25	Psihoze	446
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	101
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	33
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	8
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	145
G82	Para i tetraplegija	203
H54.0	Sljepoća na oba oka	177
H91.93	Gluhoća	168
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	67
Q90	Down sindrom	50
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	9
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	72

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

8. Koprivničko-križevačka županija

8.1. Opći sociodemografski podaci

U Koprivničko-križevačkoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 11555 osoba s invaliditetom od čega su 6750 muški (58%) i 4805 žene (42%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5696 (49%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u 16% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Koprivničko-križevačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u radno aktivnoj i dobi starijoj od 65 godina dok je iznad prosjeka za prevalenciju invaliditeta u dječjoj dobi (tablica 2).

76% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 16% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. 2% ima udomitelja ili skrbnika, a 104 osobe borave u nekoj od ustanova. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 47% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Koprivničko-križevačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2121 osoba s time da je veći broj muških osoba (64%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju kao i poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3687 osoba s invaliditetom, 32% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Koprivničko-križevačkoj županiji živi 983 branitelja s invaliditetom te 105 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 24).

Tablica 24. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Koprivničko-križevačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	5849
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3687
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	2121
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	983
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	105
Ukupno	12745

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

8.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Koprivničko-križevačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Koprivničko-križevačkoj županiji 37,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 25).

Tablica 25. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3519	30,5	30
duševni poremećaji	2930	25,4	25
oštećenje drugih organa	2799	24,2	24
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1835	15,9	16
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1135	9,8	10
intelektualna oštećenja	906	7,8	8
oštećenje vida	403	3,5	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	324	2,8	3
oštećenje sluha	302	2,6	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	229	2	2
autizam	26	0,2	0,2
višestruka oštećenja	4361	37,7	38

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini organskih duševnih poremećaja, uključujući simptomatske poremećaje (F00-F09). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postojeće za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Koprivničko-križevačkoj županiji oko 1,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 176 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 10 branitelja Domovinskog rata dok ih 2 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 26. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 26. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	971
F20, F22, F25	Psihoze	412
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	173
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	26
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	8
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	91
G82	Para i tetraplegija	137
H54.0	Sljepoća na oba oka	124
H91.93	Gluhoća	52
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	23
Q90	Down sindrom	40
S48	Amputacija obje nadlaktice	8
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	9
G35	Multipla skleroza	53

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

9. Krapinsko-zagorska županija

9.1. Opći sociodemografski podaci

U Krapinsko-zagorskoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 19135 osoba s invaliditetom od čega su 10604 muški (55%) i 8531 žene (45%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 14,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9296 (49%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je u Krapinsko-zagorskoj županiji najveća prevalencija invaliditeta u RH s time da je prevalencija iznad prosjeka za sve navedene dobne skupine (tablica 2).

75% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 18% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. 0,5% ima udomitelja ili skrbnika dok čak 185 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 59% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Krapinsko-zagorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1612 osoba s time da je veći broj muških osoba (66%). Više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju kao i poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5286 osoba s invaliditetom, 28% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Krapinsko-zagorskoj županiji živi 574 branitelja s invaliditetom te 102 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 27).

Tablica 27. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Krapinsko-zagorske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	13027
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5286
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1612
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	574
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	102
Ukupno	20601

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

9.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko-zagorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava. U Krapinsko-zagorskoj županiji 35% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 28).

Tablica 28. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	7223	37,7	54
oštećenje središnjeg živčanog sustava	5312	27,8	40
duševni poremećaji	4914	25,7	37
oštećenje drugih organa	4401	23	33
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1263	6,6	10
intelektualna oštećenja	1068	5,6	8
oštećenje vida	491	2,6	4
oštećenje sluha	466	2,4	4
prirodne anomalije i kromosopatije	448	2,3	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	396	2,1	3
autizam	43	0,2	0,3
višestruka oštećenja	6731	35	51

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervikalne regije nakon prijeloma trupa kralješka. Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Krapinsko-zagorskoj županiji 2,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 477 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 6 branitelja Domovinskog rata dok ih 5 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 29. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 29. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1691
F20, F22, F25	Psihoze	358
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	174
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	43
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	19
G12	Spinalna mišićna atrofija	14
G71	Mišićna distrofija	16
G80	Infantilna cerebralna paraliza	212
G82	Para i tetraplegija	200
H54.0	Sljepoća na oba oka	69
H91.93	Gluhoća	88
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	39
Q90	Down sindrom	43
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	10
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	94

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

10. Ličko-senjska županija

10.1. Opći sociodemografski podaci

U Ličko-senjska županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 5727 osoba s invaliditetom od čega su 3777 muški (66%) i 1950 žene (34%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,2% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 2886 (50%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Ličko-senjska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te sve dobne skupine osim za radno aktivnu dob gdje je iznad prosjeka (tablica 2).

68% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 26% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77%) žive u obitelji dok ih oko 20% živi samo. 0,3% ima udomitelja ili skrbnika, a 33 osobe borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 31% osoba s invaliditetom. Oko 57% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Ličko-senjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 353 osobe s time da je veći broj muških osoba (62%). Više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te intelektualne teškoće najčešći su specificirani uzroci koji određuje potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 1382 osobe s invaliditetom, oko 24% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Ličko-senjskoj županiji živi 993 branitelja s invaliditetom te 244 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 30).

Tablica 30. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Ličko-senjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	3320
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	1382
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugjen.solid. (branitelja domovinskog rata)	993
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	353
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	244
Ukupno	6292

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

10.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Ličko-senjske županije županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Ličko-senjskoj županiji 24,3% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 31).

Tablica 31. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	1624	28,4	32
duševni poremećaji	1337	23,3	26
oštećenje drugih organa	1152	20,1	23
oštećenje središnjeg živčanog sustava	662	11,6	13
intelektualna oštećenja	304	5,3	6
oštećenje vida	211	3,7	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	159	2,8	3
oštećenje sluha	152	2,5	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	109	1,9	2
prirodne anomalije i kromosomopatije	98	1,7	2
autizam	12	0,2	0,2
višestruka oštećenja	1392	24,3	27

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54) dok su najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Ličko-senjskoj županiji 2,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 115 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 16 branitelja Domovinskog rata dok ih 18 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 32. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 32. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	250
F20, F22, F25	Psihoze	153
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	62
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	12
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	1
G12	Spinalna mišićna atrofija	3
G71	Mišićna distrofija	5
G80	Infantilna cerebralna paraliza	59
G82	Para i tetraplegija	50
H54.0	Sljepoća na oba oka	54
H91.93	Gluhoća	23
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	15
Q90	Down sindrom	24
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	4
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	20

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

11. Međimurska županija

11.1. Opći sociodemografski podaci

U Međimurskoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 9866 osoba s invaliditetom od čega su 5304 muški (54%) i 4562 žene (46%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 8,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 4498 (46%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 19% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Međimurska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za radno aktivnu i životnu dob iznad 65 godina, dok je prevalencija u dječjoj dobi iznad prosjeka RH (tablica 2).

71% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 20% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 8% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82%) žive u obitelji dok ih oko 13% živi samo. 2% ima udomitelja ili skrbnika, a 146 osoba s invaliditetom boravi u nekoj od ustanova. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 19% osoba s invaliditetom. Oko 60% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Međimurske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1963 osoba s time da je veći broj muških osoba (60%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4322 osoba s invaliditetom, oko 44% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Međimurskoj županiji živi 392 branitelja s invaliditetom te 95 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 33).

Tablica 33. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Međimurske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	4441
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4322
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1963
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	392
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	95
Ukupno	11213

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

11.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Međimurske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Međimurskoj županiji 45,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 34).

Tablica 34. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3015	30,6	27
oštećenje drugih organa	2382	24,1	21
duševni poremećaji	2354	23,9	21
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1778	18	16
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1393	14,1	12
intelektualna oštećenja	1358	13,8	12
oštećenje vida	563	5,7	5
oštećenje sluha	429	4,3	4
prirodne anomalije i kromosomopatije	347	3,5	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	251	2,5	2
autizam	38	0,4	0,3
višestruka oštećenja	4458	45,2	39

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Međimurskoj županiji oko 1,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 112 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 8 branitelja Domovinskog rata dok ih 2 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 35. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 35. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	672
F20, F22, F25	Psihoze	300
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	103
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	38
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	11
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	20
G80	Infantilna cerebralna paraliza	191
G82	Para i tetraplegija	143
H54.0	Sljepoća na oba oka	115
H91.93	Gluhoća	108
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	28
Q90	Down sindrom	56
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	7
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	49

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

12. Osječko-baranjska županija

12.1. Opći sociodemografski podaci

U Osječko-baranjskoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 32064 osoba s invaliditetom od čega su 20293 muški (63%) i 11771 žene (37%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 17774 (55%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 9% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Osječko-baranjska županija ispod prosjeka za ukupnu kao i prevalenciju za sve dobne skupine, osim za radno-aktivnu dob gdje je iznad prosjeka (tablica 2).

69% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje, 21% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 8% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (76%) žive u obitelji dok ih oko 21% živi samo. 0,5% ima udomitelja ili skrbnika, a 129 osoba živi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 60% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Osječko-baranjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 3375 osoba s time da je veći broj muških osoba (60%). Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 7268 osoba s invaliditetom, oko 23% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Osječko-baranjskoj županiji živi 6246 branitelja s invaliditetom te 687 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 36).

Tablica 36. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Osječko-baranjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	17430
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	7268
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	6246
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	3375
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	687
Ukupno	35006

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

12.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Osječko-baranjske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Osječko-baranjskoj županiji 28,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 37).

Tablica 37. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	8834	27,6	29
duševni poremećaji	8246	25,7	27
oštećenje drugih organa	5650	17,6	19
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3717	11,6	12
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1971	6,2	7
intelektualna oštećenja	1859	5,8	6
oštećenje vida	999	3,1	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	838	2,6	3
oštećenje sluha	814	2,5	3
prirođene anomalije i kromosomopatije	503	1,6	2
autizam	133	0,4	0,4
višestruka oštećenja	9231	28,8	30

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Osječko-baranjskoj županiji oko 2,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega su 602 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 77 branitelja Domovinskog rata dok ih 34 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 38. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 38. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1446
F20, F22, F25	Psihoze	729
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	354
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	133
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	12
G12	Spinalna mišićna atrofija	14
G71	Mišićna distrofija	30
G80	Infantilna cerebralna paraliza	390
G82	Para i tetraplegija	389
H54.0	Sljepoća na oba oka	212
H91.93	Gluhoća	156
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	61
Q90	Down sindrom	115
S48	Amputacija obje nadlaktice	7
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	11
S88	Amputacija obje potkoljenice	16
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	111

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

13. Požeško-slavonska županija**13.1. Opći sociodemografski podaci**

U Požeško-slavonskoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 9284 osoba s invaliditetom od čega su 5879 muški (63%) i 3405 žene (37%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,9% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 4935 (53%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Požeško-slavonska županija u prosjeku za ukupnu prevalenciju, iznad prosjeka za prevalenciju u radno aktivnoj i dobi iznad 65+, a ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

Oko 70% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 19% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 9% osoba s invaliditetom. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik i ekonomski tehničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82%) žive u obitelji dok ih oko 16% živi samo. 0,2% ima udomitelja ili skrbnika, a 42 osobe žive u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 40% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Požeško-slavonske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 631 osoba s time da je veći broj muških osoba (61%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 2830 osoba s invaliditetom, oko 31% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Požeško-slavonskoj županiji živi 1477 branitelja s invaliditetom te 150 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 39).

Tablica 39. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Požeško-slavonske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	5204
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	2830
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1477
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	631
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	150
Ukupno	10292

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

13.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Požeško-slavonske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Požeško-slavonskoj županiji 36,3% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 40).

Tablica 40. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3126	33,7	40
oštećenje drugih organa	2447	26,4	31
duševni poremećaji	2192	23,6	28
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1599	17,2	21
intelektualna oštećenja	740	8	10
oštećenje glasovno govorne komunikacije	631	6,8	8
oštećenje sluha	398	4,3	5
oštećenje vida	383	4,1	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	299	3,2	4
prirodne anomalije i kromosomopatije	249	2,7	3
autizam	22	0,2	0,3
višestruka oštećenja	3374	36,3	43

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Požeško-slavonskoj županiji oko 2,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 186 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 11 branitelja Domovinskog rata dok ih 8 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 41. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao jteži oblici invaliditeta.

Tablica 41. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	449
F20, F22, F25	Psihoze	233
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	111
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	15
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	11
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	13
G80	Infantilna cerebralna paraliza	113
G82	Para i tetraplegija	120
H54.0	Sljepoća na oba oka	72
H91.93	Gluhoća	63
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	23
Q90	Down sindrom	37
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	40

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

14. Primorsko-goranska županija

14.1. Opći sociodemografski podaci

U Primorsko-goranskoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 23947 osoba s invaliditetom od čega su 12945 muški (54%) i 11002 žene (46%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 8,1% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11858 (50%), je u dobi iznad 65+ (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 9% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Primorsko-goranska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije svih navedenih dobnih skupina (tablica 2).

54% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 37% ima srednju stručnu spremu dok je 6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (81%) žive u obitelji dok ih oko 17% živi samo. 0,2% ih ima udomitelja ili skrbnika, a 138 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 11% osoba s invaliditetom. Oko 66% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Primorsko-goranske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1562 osoba s time da je veći broj muških osoba (68%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 8806 osoba s invaliditetom, 37% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Primorsko-goranskoj županiji živi 1562 branitelja s invaliditetom te 478 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 42).

Tablica 42. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Primorsko-goranskoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	14390
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	8806
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1592
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1562
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	478
Ukupno	26828

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

14.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Primorsko-goranske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Primorsko-goranskoj županiji 30,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 43).

Tablica 43. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	7090	29,6	24
oštećenje lokomotornog sustava	6397	26,7	22
duševni poremećaji	5679	23,7	19
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3395	14,2	12
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1493	6,2	5
oštećenje vida	998	4,2	3
oštećenje sluha	939	3,9	3
intelektualna oštećenja	786	3,3	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	649	2,7	2
prirođene anomalije i kromosomopatije	494	2,1	2
autizam	181	0,8	0,6
višestruka oštećenja	7358	30,7	25

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99) dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Primorsko-goranskoj županiji 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 473 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 42 branitelja Domovinskog rata dok ih 41 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 44. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 44. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1459
F20, F22, F25	Psihoze	766
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	147
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	181
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	17
G12	Spinalna mišićna atrofija	16
G71	Mišićna distrofija	32
G80	Infantilna cerebralna paraliza	305
G82	Para i tetraplegija	454
H54.0	Sljepoća na oba oka	285
H91.93	Gluhoća	189
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	202
Q90	Down sindrom	63
S48	Amputacija obje nadlaktice	6
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	6
S88	Amputacija obje potkoljenice	15
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	163

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

15. Sisačko-moslavačka županija

15.1. Opći sociodemografski podaci

U Sisačko-moslavačkoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 19348 osoba s invaliditetom od čega su 12630 muški (65%) i 6718 žene (35%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,2% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9861 (51%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Sisačko-moslavačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalencije u u dječjoj i dobi starijoj od 65 godina, a iznad prosjeka za radno aktivnu skupinu (tablica 2).

70% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 21% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 7% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. 0,4% ima udomitelja ili skrbnika, a 94 osobe borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 20% osoba s invaliditetom. Oko 55% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Sisačko-moslavačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1262 osobe s time da je veći broj muških osoba (66%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4428 osoba s invaliditetom, oko 23% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Sisačko-moslavačkoj županiji živi 3969 branitelja s invaliditetom te 411 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 45).

Tablica 45. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Sisačko-moslavačkoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	10888
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4428
Ministarstvo obitelji, branitelja i međug.en.solid. (branitelja domovinskog rata)	3969
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1262
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	411
Ukupno	20958

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

15.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Sisačko-moslavačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Sisačko-moslavačkoj županiji 31,4% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 46).

Tablica 46. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	5990	31	35
oštećenje lokomotornog sustava	5809	30	34
oštećenje drugih organa	4395	22,8	26
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3455	17,9	20
intelektualna oštećenja	961	5	6
oštećenje glasovno govorne komunikacije	800	4,1	5
oštećenje vida	720	3,7	4
oštećenje sluha	715	3,7	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	502	2,6	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	327	1,7	2
autizam	45	0,2	0,3
višestruka oštećenja	6069	31,4	35

Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatofornih poremećaja (F40-F49) dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Sisačko-moslavačkoj županiji 2,9%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 506 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 31 branitelja Domovinskog rata dok ih 29 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 47. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 47. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	686
F20, F22, F25	Psihoze	467
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	115
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	45
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	13
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	7
G80	Infantilna cerebralna paraliza	190
G82	Para i tetraplegija	207
H54.0	Sljepoća na oba oka	89
H91.93	Gluhoća	141
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	27
Q90	Down sindrom	45
S48	Amputacija obje nadlaktice	7
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
G35	Multipla skleroza	46

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

16. Splitsko-dalmatinska županija

16.1. Opći sociodemografski podaci

U Splitsko-dalmatinskoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 57568 osoba s invaliditetom od čega su 34142 muški (59%) i 23426 žene (41%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 29105 (51%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Splitsko-dalmatinska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u svim navedenim dobnim skupinama, osim za prevalenciju u dječjoj dobi gdje je nešto ispod prosjeka (tablica 2).

55% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 36% ima srednju stručnu spremu dok je 5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. 0,1% ima udomitelja ili skrbnika, a 288 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 66% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Splitsko-dalmatinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 3985 osoba s time da je veći broj muških osoba (66%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 19204 osoba s invaliditetom, 33% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Splitsko-dalmatinskoj županiji živi 9304 branitelja s invaliditetom te 853 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 48).

Tablica 48. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Splitsko-dalmatinska županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	31719
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	19204
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	9304
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	3985
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	853
Ukupno	65065

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

16.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Splitsko-dalmatinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Splitsko-dalmatinskoj županiji 26,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 49).

Tablica 49. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	18759	32,6	41
oštećenje lokomotornog sustava	14791	25,7	33
oštećenje drugih organa	13351	23,2	29
oštećenje središnjeg živčanog sustava	9658	16,8	21
intelektualna oštećenja	2223	3,9	5
oštećenje vida	2034	3,5	5
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1502	2,6	3
oštećenje sluha	1316	2,3	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	1276	2,2	3
prirodne anomalije i kromosopatije	1274	2,2	3
autizam	193	0,3	0,4
višestruka oštećenja	15372	26,7	34

Najčešće dijagnoze duševnih poremećaja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49), dok najčešća oštećenja lokomotornog sustava, koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Splitsko-dalmatinskoj županiji oko 1,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 844 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 98 branitelja Domovinskog rata dok ih 82 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 50. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 50. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	2870
F20, F22, F25	Psihoze	2004
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	499
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	193
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	22
G12	Spinalna mišićna atrofija	33
G71	Mišićna distrofija	46
G80	Infantilna cerebralna paraliza	478
G82	Para i tetraplegija	657
H54.0	Sljepoća na oba oka	377
H91.93	Gluhoća	287
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	143
Q90	Down sindrom	214
S48	Amputacija obje nadlaktice	11
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	40
S98	Amputacija oba stopala	5
G35	Multipla skleroza	244

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

17. Šibensko-kninska županija**17.1. Opći sociodemografski podaci**

U Šibensko-kninskoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 14493 osoba s invaliditetom od čega su 9021 muški (62%) i 5472 žene (38%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 13,3% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6893 (48%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Šibensko-kninska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u radno aktivnoj i dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

57% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 35% ima srednju stručnu spremu dok je 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (69%) žive u obitelji dok ih čak oko 30% živi samo. 0,1% ima udomitelja ili skrbnika, a 43 osobe s invaliditetom borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 12% osoba s invaliditetom. Oko 47% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Šibensko-kninske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 469 osoba s time da je veći broj muških osoba (65%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći specificirani oblik njezinog provođenja. 6166 osoba s invaliditetom, oko 43% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Šibensko-kninskoj županiji živi 2711 branitelja s invaliditetom te 342 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 51).

Tablica 51. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Šibensko-kninske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6709
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6166
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2711
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	469
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	342
Ukupno	16397

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

17.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Šibensko-kninske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Šibensko-kninskoj županiji 32,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 52).

Tablica 52. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	4575	31,6	42
oštećenje lokomotornog sustava	4387	30,3	40
oštećenje drugih organa	3774	26	35
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2256	15,6	21
oštećenje vida	702	4,8	6
intelektualna oštećenja	651	4,5	6
oštećenje sluha	429	3	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	415	2,9	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	329	2,3	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	232	1,6	2
autizam	52	0,4	0,5
višestruka oštećenja	4667	32,2	43

Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Šibensko-kninskoj županiji 2,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 338 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 17 branitelja Domovinskog rata dok ih 30 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 53. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 53. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	787
F20, F22, F25	Psihoze	685
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	92
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	52
G10,G11	Huttingtonova korea i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	5
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	121
G82	Para i tetraplegija	137
H54.0	Sljepoća na oba oka	115
H91.93	Gluhoća	56
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	49
Q90	Down sindrom	43
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	10
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	54

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

18. Varaždinska županija**18.1. Opći sociodemografski podaci**

U Varaždinskoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 18924 osoba s invaliditetom od čega su 10088 muški (53%) i 8836 žene (47%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,8% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 8777 (46%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Varaždinska županija ispod prosjeka RH za ukupnu prevalenciju, iznad prosjeka za prevalenciju u dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za radno aktivnu i dječju dobi (tablica 2).

71% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 20% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 7% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 19% živi samo. Oko 0,9% ima udomitelja ili skrbnika, a 8 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 58% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz varaždinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1616 osoba s time da je veći broj muških osoba (63%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije sa specifičnim poteškoćama u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6134 osoba s invaliditetom, 32% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Varaždinskoj županiji živi 1354 branitelja s invaliditetom te 156 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 54).

Tablica 54. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Varaždinske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	11492
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6134
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1354
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1616
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	156
Ukupno	20752

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

18.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Varaždinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Varaždinskoj županiji 38,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 55).

Tablica 55. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6972	36,8	40
oštećenje drugih organa	4759	25,1	27
duševni poremećaji	4562	24,1	26
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3123	16,5	18
intelektualna oštećenja	1355	7,2	8
oštećenje sluha	778	4,1	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	702	3,7	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	679	3,6	4
oštećenje vida	591	3,1	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	345	1,8	2
autizam	54	0,3	0,3
višestruka oštećenja	7365	38,9	42

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Varaždinskoj županiji oko 1,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 228 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 24 branitelja Domovinskog rata dok ih 7 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 56. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 56. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1262
F20, F22, F25	Psihoze	495
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	186
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	54
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	12
G71	Mišićna distrofija	38
G80	Infantilna cerebralna paraliza	271
G82	Para i tetraplegija	239
H54.0	Sljepoća na oba oka	106
H91.93	Gluhoća	168
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	39
Q90	Down sindrom	68
S48	Amputacija obje nadlaktice	4
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	8
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	57

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušost (gubitak sluha veći od 60 decibela)

19. Virovitičko-podravska županija**19.1. Opći sociodemografski podaci**

U Virovitičko-podravskoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 9849 osoba s invaliditetom od čega su 6187 muški (63%) i 3662 žene (37%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,6% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5534 (56%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Virovitičko-podravska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju i prevalenciju u dječjoj dobi dok je iznad prevalencije prosjeka u radno aktivnoj dobi i dobi iznad 65 godina (tablica 2).

77% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 17% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78%) žive u obitelji dok ih oko 20% živi samo. 0,4% ima udomitelja ili skrbnika, a 44 ih boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 19% osoba s invaliditetom. Oko 49% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Virovitičko-podravke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 485 osoba s time da je veći broj muških osoba (60%). Intelektualne teškoće, s udjelom lakog intelektualnog oštećenja 65%, te postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4034 osoba s invaliditetom, 41% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Virovitičko-podravskoj županiji živi 1753 branitelja s invaliditetom te 146 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 57).

Tablica 57. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Virovitičko-podravke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	4472
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4034
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1753
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	485
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	146
Ukupno	10890

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

19.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Virovitičko-podravске županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Virovitičko-podravskoj županiji 37,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 58).

Tablica 58. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	3617	36,7	43
oštećenje lokomotornog sustava	3494	35,5	41
oštećenje drugih organa	2661	27	31
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1665	16,9	20
intelektualna oštećenja	734	7,5	9
oštećenje sluha	488	5	6
oštećenje vida	418	4,2	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	374	3,8	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	280	2,8	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	232	2,4	3
autizam	19	0,2	0,2
višestruka oštećenja	3733	37,9	44

Najčešći uzroci oštećenja duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49) dok najčešći uzroci lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Virovitičko-podravskoj županiji 1,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 145 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 16 branitelja Domovinskog rata dok ih 17 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 59. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 59. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	938
F20, F22, F25	Psihoze	385
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	73
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	19
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	12
G80	Infantilna cerebralna paraliza	115
G82	Para i tetraplegija	124
H54.0	Sljepoća na oba oka	93
H91.93	Gluhoća	107
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	48
Q90	Down sindrom	24
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	32

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

20. Vukovarsko-srijemska županija**20.1. Opći sociodemografski podaci**

U Vukovarsko-srijemskoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 18770 osoba s invaliditetom od čega su 12318 muški (66%) i 6452 žene (34%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10426 (57%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 9% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Vukovarsko-srijemska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dječjoj i dobnjoj skupini 65+, dok je u radno aktivnoj skupini iznad prosjeka RH (tablica 2).

71% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 23% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (74%) žive u obitelji dok ih čak oko 23% živi samo. 0,3% ima udomitelja ili skrbnika, a 101 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 38% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Vukovarsko-srijemske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1586 osoba s time da je veći broj muških osoba (62%). Više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju kao i poremećaji govorno-glasovne komunikacije te teškoće učenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5265 osoba s invaliditetom, oko 28% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Vukovarsko-srijemskoj županiji živi 4597 branitelja s invaliditetom te 537 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 60).

Tablica 60. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Vukovarsko-srijemske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8782
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5265
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	4597
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1586
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	537
Ukupno	20767

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

20.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Vukovarsko-srijemske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Vukovarsko-srijemskoj županiji 29,5% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 61).

Tablica 61. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	6341	33,8	35
oštećenje lokomotornog sustava	6262	33,4	35
oštećenje drugih organa	3171	16,9	18
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2161	11,5	12
intelektualna oštećenja	1147	6,1	6
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1142	6,1	6
oštećenje vida	590	3,1	3
oštećenje sluha	516	2,7	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	464	2,5	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	402	2,1	2
autizam	74	0,4	0,4
višestruka oštećenja	5534	29,5	31

Najčešći uzroci oštećenja duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49) dok najčešći uzroci lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Vukovarsko-srijemska županiji oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 346 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 51 branitelj Domovinskog rata dok ih 27 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 62. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 62. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	824
F20, F22, F25	Psihoze	489
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	135
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	74
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	12
G12	Spinalna mišićna atrofija	9
G71	Mišićna distrofija	21
G80	Infantilna cerebralna paraliza	187
G82	Para i tetraplegija	190
H54.0	Sljepoća na oba oka	132
H91.93	Gluhoća	108
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	45
Q90	Down sindrom	68
S48	Amputacija obje nadlaktice	4
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	5
S88	Amputacija obje potkoljenice	15
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	49

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

21. Zadarska županija

21.1. Opći sociodemografski podaci

U Zadarskoj županiji, stanje na dan 14.03.201., živi 15092 osoba s invaliditetom od čega su 10078 muški (67%) i 5014 žene (33%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 8,9% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7861 (52%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zadarska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za sve navedene dobne skupine (tablica 2.).

59% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 33% ima srednju stručnu spremu dok je 4% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 19% živi samo, a svega 0,2% ima udomitelja ili skrbnika. 38 osoba s invaliditetom borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 40% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz zadarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 933 osobe s time da je veći broj muških osoba (67%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3627 osoba s invaliditetom, 24% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Zadarskoj županiji živi 3442 branitelja s invaliditetom te 471 osoba koja ima posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili je civilni invalid rata i poraća (tablica 63).

Tablica 63. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zadarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8153
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3627
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	3442
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	933
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	471
Ukupno	16626

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

21.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zadarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Zadarskoj županiji 30% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 64.).

Tablica 64. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	5027	33,3	30
oštećenje lokomotornog sustava	4150	27,5	24
oštećenje drugih organa	3368	22,3	20
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1919	12,7	11
oštećenje vida	683	4,5	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	642	4,3	4
intelektualna oštećenja	532	3,5	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	297	2	2
oštećenje sluha	269	1,8	2
prirodne anomalije i kromosopatije	248	1,6	2
autizam	58	0,4	0,3
višestruka oštećenja	4526	30	27

Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49) dok su najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zadarskoj županiji oko 2,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 316 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 47 branitelja Domovinskog rata dok ih 40 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 65. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 65. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	555
F20, F22, F25	Psihoze	594
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	60
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	58
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	9
G12	Spinalna mišićna atrofija	9
G71	Mišićna distrofija	18
G80	Infantilna cerebralna paraliza	105
G82	Para i tetraplegija	199
H54.0	Sljepoća na oba oka	166
H91.93	Gluhoća	72
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	21
Q90	Down sindrom	52
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	5
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	57

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušost (gubitak sluha veći od 60 decibela)

22. Zagrebačka županija

22.1. Opći sociodemografski podaci

U Zagrebačkoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 30007 osoba s invaliditetom od čega su 18218 muški (61%) i 11789 žene (39%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 15399 (51%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 11% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zagrebačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju, prevalenciju u radno aktivnoj dobi te starijih od 65 godina dok je prevalencija u dječjoj dobi u prosjeku RH za tu dobnu skupinu (tablica 2).

70% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 20% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 8% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (84%) žive u obitelji, oko 11% živi samo, dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nekoj od ustanova boravi 245 osoba. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 16% osoba s invaliditetom. Oko 59% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Zagrebačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 3379 osobe s time da je veći broj muških osoba (65%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5900 osoba s invaliditetom, 20% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Zagrebačkoj županiji živi 2450 branitelja s invaliditetom te 260 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 66).

Tablica 66. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zagrebačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	19952
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5900
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2450
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	3379
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	260
Ukupno	31941

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

22.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zagrebačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava. U Zagrebačkoj županiji 25,1% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 67.).

Tablica 67. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	9287	30,9	29
oštećenje središnjeg živčanog sustava	6470	21,6	20
duševni poremećaji	6078	20,3	19
oštećenje drugih organa	5875	19,6	19
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1722	5,7	5
intelektualna oštećenja	1503	5	5
oštećenje vida	810	2,7	3
prirodne anomalije i kromosopatije	670	2,2	2
oštećenje sluha	584	1,9	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	527	1,8	2
autizam	101	0,3	0,3
višestruka oštećenja	7528	25,1	24

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju nastaju kao posljedica gubitka funkcije jednog segmenta cervikalne, lumbalne te torakalne regije nakon oštećenja trupa kralješka (S12, S22, S32). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zagrebačkoj županiji oko 2,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 708 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 41 branitelj Domovinskog rata dok ih 13 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 68. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 68. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1093
F20, F22, F25	Psihoze	641
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	247
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	101
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	19
G12	Spinalna mišićna atrofija	15
G71	Mišićna distrofija	22
G80	Infantilna cerebralna paraliza	315
G82	Para i tetraplegija	295
H54.0	Sljepoća na oba oka	148
H91.93	Gluhoća	178
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	27
Q90	Down sindrom	100
S48	Amputacija obje nadlaktice	9
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	16
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	130

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

23. Parametri o djeci s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, do navršene 18 godine života

Izvešće o djeci s invaliditetom i većim teškoćama podijeljeno je na demografske, zdravstvene te socioekonomske pokazatelje.

1) Demografski pokazatelji

Temeljem Vašeg zahtjeva za podacima o djeci s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju obavještavamo Vas da su, stanje na dan 25.01.2016., u Hrvatskom registru osoba s invaliditetom podaci o 510733 osoba s invaliditetom od kojih su 35558 djeca do navršene 18 godine života (rođena u periodu od 25.01.1998.- 25.01.2016.) što čini 7% od ukupnog broja osoba s invaliditetom. U ukupnom broju djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju razvidan je veći broj dječaka (62%) u odnosu na djevojčice (38%). Najveći broj registriranih, njih 16670 (46,9%), je u dobnoj skupini 10-14 godina (Tablica 1.).

Tablica 1. Prikaz djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, prema spolu i dobnim skupinama

Dobne skupine	Spol		Ukupno	%
	Muški	Ženski		
0-4	754	543	1297	3,6
5-9	3642	2159	5801	16,3
10-14	10389	6281	16670	46,9
15-18	7374	4416	11790	33,2
Ukupno	22159	13399	35558	100

Stanje na dan 25.01.2016.

Najveći broj djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju ima prebivalište, u našim županijama s najvećim brojem stanovnika, Gradu Zagrebu i Splitsko dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 35% od ukupnog broja djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju (Tablica 2.). No ukoliko se prikaže udio djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, u odnosu na broj djece u županiji, dolazimo do podatka da je najveći udio djece s teškoćama u razvoju i invaliditetom u Koprivničko križevačkoj i Međimurskoj županiji (Tablica 3).

Tablica 2. Prikaz broja djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, prema spolu i županijama prebivališta

Županija prebivališta	Spol		Ukupno	% od ukupnog broja djece s invaliditetom i vtr
	muški	ženski		
GRAD ZAGREB	5410	3056	8466	23,8
SPLITSKO-DALMATINSKA	2446	1544	3990	11,2
ZAGREBAČKA	1743	1028	2771	7,8
OSJEČKO-BARANJSKA	1404	966	2370	6,7
PRIMORSKO-GORANSKA	1244	648	1892	5,3
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	980	592	1572	4,4
MEDIMURSKA	918	625	1543	4,3
VARAŽDINSKA	822	504	1326	3,7
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	793	526	1319	3,7
KRAPINSKO-ZAGORSKA	818	496	1314	3,7
ISTARSKA	794	435	1229	3,5
SISAČKO-MOSLAVAČKA	770	437	1207	3,3
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	718	473	1191	3,4
BRODSKO-POSAVSKA	727	456	1183	3,3
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	496	322	818	2,3
ZADARSKA	505	280	785	2,2
ŠIBENSKO-KNINSKA	438	267	705	2
POŽEŠKO-SLAVONSKA	302	232	534	1,5
KARLOVAČKA	305	186	491	1,4
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	280	169	449	1,3
LIČKO-SENJSKA	169	107	276	0,8
NESSPECIFICIRANO*	77	51	128	0,4
UKUPNO	22159	13400	35559	100

*nespecificirana županija prebivališta

Tablica 3. Prevalencija invaliditeta i većih teškoća u razvoju kod djece, prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Broj djece prema popisu stanovništva iz 2011.	Broj djece s invaliditetom	Prevalencija (%)
GRAD ZAGREB	148103	8466	5,7
SPLITSKO-DALMATINSKA	96757	3990	4,1
ZAGREBAČKA	66206	2771	4,2
OSJEČKO-BARANJSKA	61702	2370	3,8
PRIMORSKO-GORANSKA	47734	1892	4
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	39765	1319	3,3
BRODSKO-POSAVSKA	35724	1183	3,3
ISTARSKA	35684	1229	3,4
VARAŽDINSKA	35258	1326	3,8
ZADARSKA	34927	785	2,2
SISAČKO-MOSLAVAČKA	32489	1207	3,7
KRAPINSKO-ZAGORSKA	26076	1314	5
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	25820	818	3,2
MEĐIMURSKA	24757	1543	6,2
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	24313	1191	4,9
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	23570	1572	6,7
KARLOVAČKA	22270	491	2,2
ŠIBENSKO-KNINSKA	20377	705	3,5
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	17806	449	2,5
POŽEŠKO-SLAVONSKA	17499	534	3,1
LIČKO-SENJSKA	8978	276	3,1
RH	845815	35559	4,2

Stanje na dan 25.01.2016.

2) Zdravstveni pokazatelji

Prema članku 3. Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom vrste tjelesnih/intelektualnih oštećenja kod djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju su (tablica 3):

Tablica 3. Vrste tjelesnih/intelektualnih oštećenja kod djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju

Vrsta oštećenja	Broj osoba	% u odnosu na ukupan broj djece s invaliditetom i vtr
Oštećenje vida	1036	2,9
Oštećenje sluha	1137	3,2
Poremećaj glasovno govorne komunikacije	13102	36,8
Oštećenja lokomotornog sustava	1934	5,4
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	6324	17,8
Oštećenja perifernog živčanog sustava	380	1,1
Oštećenja drugih organa i organskih sustava	3061	8,6
Intelektualne teškoće	5842	16,4
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	3567	10
Pervazivni razvojni poremećaji (autizam)	1248	3,5
Prirođene anomalije i kromosopatije	4848	13,6
Višestruki poremećaji	14980	42,1

*Napomena: ukupan broj dijagnoza je veći od ukupnog broja osoba zbog postojanja višestrukih oštećenja

Tablica 4. Vrste tjelesnih/intelektualnih oštećenja kod djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, prema spolu

Vrsta oštećenja	Broj muške djece	%	Broj ženske djece	%	Ukupno
Oštećenje vida	573	55	463	45	1036
Oštećenje sluha	681	60	456	40	1137
Poremećaj glasovno govorne komunikacije	8512	65	4590	35	13102
Oštećenja lokomotornog sustava	1046	54	888	46	1934
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	3654	58	2670	42	6324
Oštećenja perifernog živčanog sustava	221	58	159	42	380
Oštećenja drugih organa i organskih sustava	1772	58	1289	42	3061
Intelektualne teškoće	3548	61	2294	39	5842
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	2523	71	1044	29	3567
Pervazivni razvojni poremećaji (autizam)	999	80	249	20	1248
Prirodne anomalije i kromosopatije	2755	57	2093	43	4848
Višestruki poremećaji	9398	63	5582	37	14980

Iz Tablice 3. razvidno je da su poremećaji glasovno govorne komunikacije, oštećenja središnjeg živčanog sustava te intelektualna oštećenja najčešći uzroci invaliditeta ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose teškoćama u razvoju djeteta. Oko 85% djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju ima kao uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu, koja pridonosi težini invaliditeta, intelektualna oštećenja, oštećenje središnjeg živčanog sustava, prirodne anomalije te oštećenje glasovno govorne komunikacije. Najčešće dijagnoze oštećenja središnjeg živčanog sustava su infantilna cerebralna paraliza kod 2297 djece s tom dijagnozom te epilepsije s 1659 slučajeva koji uzrokuju invaliditet. 16,4% djece s invaliditetom ima intelektualne teškoće kao uzrok invaliditeta s 58% udjelom lake intelektualne teškoće. Težu i tešku intelektualnu teškoću ima 934 djece. Kromosopatije i prirodne anomalije su uzrok, ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi teškoćama u razvoju, kod 13,6% djece. U toj skupini, kao najčešće prirodne anomalije izdvajamo prirodne malformacije mišićno koštanog sistema kod 1372 djece te kardiovaskularnog sustava kod 1247 djece dok kao najčešću kromosopatiju izdvajamo Down sindrom kod 727 djece s tom dijagnozom. Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja su uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza, koja pridonosi teškoćama u razvoju, kod 10% djece. Najčešće dijagnoze koje dovode do invaliditeta i većih teškoća u razvoju, zbog poremećaja socijalnog funkcioniranja djeteta, su hiperkinetski poremećaj te poremećaji u ponašanju u djetinjstvu (F90-F98) koji je prisutan kod 3236 djece. Petero djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju pokušalo je suicid, a 43 djece je bilo ili je izloženo određenom obliku nasilja (Y00-Y07, Z61,Z62). Oštećenje drugih organa i organskih sustava su uzrok ili komorbiditetna dijagnoza, koja pridonosi teškoćama u razvoju, kod 8,6% djece. Najčešće dijagnoze koje uzrokuju invaliditet ili veću teškoću u razvoju su posljedice zloćudnih novotvorina kod 691 djeteta, opstruktivnih bolesti dišnih puteva (bronhalna astma) kod 655 djece, te dijabetes melitusa ovisnog o inzulinu kod 577 djece. Oštećenja vida (slijepoća ili znatna slabovidnost) je uzrok invaliditeta kod 2,9% djece kao i oštećenje sluha (gluhoća ili znatna naglušnost) 3,2%. Oštećenja perifernog živčanog sustava su uzrok invaliditeta kod 1,1% djece a kao najčešću dijagnozu izdvajamo posljedice porođajne ozljede brahijalnog pleksusa kod 114 djece te mišićnu distrofiju koja je prisutna kod 99 djece. Također je potrebno izdvojiti i podatak da je 3,5% djece s pervazivnim razvojnim poremećajima (autizmom). Za istaći je da 42,1% djece ima višestruke poremećaje, što dodatno otežava njihov razvoj i funkcionalnu sposobnost. Iz tablice 4. moguće je uočiti da su sve vrste invaliditeta i većih teškoća u razvoju učestaliji kod dječaka, pogotovo to vrijedi za autizam, poremećaje ponašanja te poremećaj govorno glasovne komunikacije. U tablici 5. nalazi se usporedni prikaz vrsti oštećenja i uzroka invaliditeta kod djece prema županijama prebivališta.

Tablica 5. Prikaz vrsti oštećenja i invaliditeta kod djece, prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Vrste oštećenja											
	oštećenje glasovno govorne komunikacije	intelektualne teškoće	oštećenje središnjeg živčanog sustava	prirodne anomalije i kromosomopatije	oštećenje drugih organa	duševni poremećaji	oštećenje sluha	oštećenje vida	oštećenje lokomotornog sustava	autizam	oštećenje perifernog živčanog sustava	višestruka oštećenja
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	496	298	146	122	66	59	38	31	51	21	15	448
BRODSKO-POSAVSKA	630	336	197	188	113	128	52	57	103	74	17	617
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	278	147	217	165	143	94	33	33	66	46	15	422
GRAD ZAGREB	2423	872	1740	1116	667	909	288	128	314	296	81	2562
ISTARSKA	471	194	163	200	135	134	50	46	99	74	11	588
KARLOVAČKA	156	132	180	99	67	39	17	26	40	25	9	241
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	718	249	126	110	67	68	22	41	33	16	8	507
KRAPINSKO-ZAGORSKA	772	165	377	268	120	126	61	47	151	20	12	568
LIČKO-SENJSKA	51	61	37	40	14	17	5	7	12	8	5	108
MEĐIMURSKA	793	498	136	177	97	114	64	60	97	30	12	1008
OSJEČKO-BARANJSKA	1071	568	290	236	108	155	72	66	150	93	15	1702
POŽEŠKO-SLAVONSKA	326	131	84	83	59	42	18	11	33	17	6	229
PRIMORSKO-GORANSKA	1176	169	198	220	196	551	51	52	135	139	22	761
SISAČKO-MOSLAVAČKA	441	230	230	159	91	103	47	28	41	25	10	504
SPLITSKO-DALMATINSKA	864	424	991	639	492	503	105	148	205	113	41	1393
ŠIBENSKO-KNINSKA	259	123	131	108	92	66	25	45	43	33	13	290
VARAŽDINSKA	370	288	193	127	79	75	28	30	60	43	18	995
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	69	104	103	87	41	28	18	25	22	14	6	177
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	610	337	238	207	123	155	51	57	114	59	22	750
ZADARSKA	139	121	95	119	82	50	23	20	35	35	10	213
ZAGREBAČKA	951	378	435	356	196	146	66	76	123	65	30	847
Nespecificirano	38	17	17	22	13	5	3	2	7	2	2	50

3) Obrazovanje i socioekonomski pokazatelji

Prema podacima iz sustava prosvjete 24658 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju je u nekom obliku prilagođenog školovanja, od čega je 15795 dječaka (64%) te 8863 djevojčica (36%). Najčešći oblik prilagođenog školovanja je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup, a kao najčešći uzroci potrebe za prilagođenim oblikom školovanja, navode se poremećaji govorno glasovne komunikacije i poteškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualne teškoće. Iz sustava socijalne skrbi pristigli su podaci za 15731 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, od čega su 9380 muškog spola (60%) i 6351 ženskog (40%). Prema podacima sustava socijalne skrbi sposobnost za osposobljavanje za samostalan rad postoji kod 3122 djece s invaliditetom (oko 20% djece s pravima iz socijalne skrbi) dok je potpuna nesposobnost za rad prisutna kod 3420 djece s invaliditetom (oko 22% djece s pravima iz socijalne skrbi). Prema podacima sustava socijalne skrbi djeca s invaliditetom u najvećem broju (97%) žive u obitelji dok njih 0,6% ima udomitelja/skrbnika. U nekoj od ustanova boravi 320 djece s invaliditetom. Ova zadnja dva parametra potrebno je triangulirati i sa praćenjem navedenih varijabli od strane Ministarstva socijalne politike i mladih. Oko 9% djece s invaliditetom, s pravima iz socijalne skrbi, živi u nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja. 6449 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju imaju potrebu za tuđom njegom i pomoći u punom opsegu i Barthelov indeks im je manji od 60. 2483 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju ostvaruje pravo na osobnu invalidninu.